NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2007 SAYI 21 2007-2

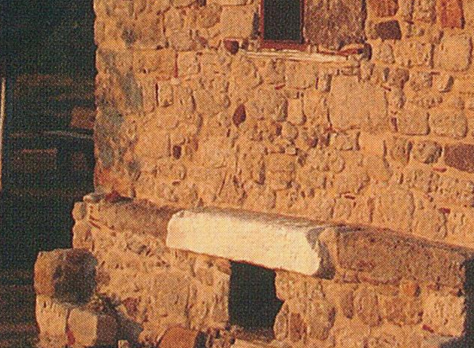
T.C. EDİRNE VALİLİĞİ

edirne

Tarihin ve Doğanın Koynundaki Mücevher **Enez**

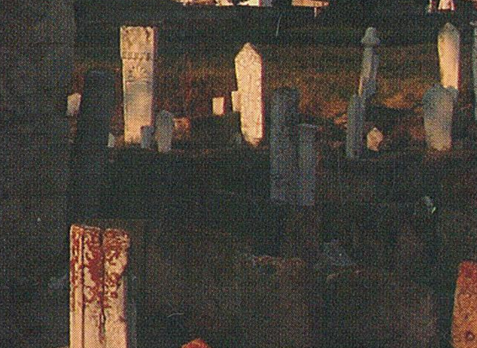
Hıdrellez ve Kakava Coşkusu

Okyanus'a Yenilen Cihan Pehlivanı Koca Yusuf

Osmanlı Mimarisinde Sadelik Örneği: II. Bayezid Camii

Çeltik Tarlaları; Doğayla Bilek Güreşinin Tutulduğu Yer

Turkçim

HAZIR DOĞAL ÇİM

Türkiye'nin Hazır Çimi İpsala'dan

Doğanın yemyeşil çözüm rehberi

Çiftliklerimizde
profesyonelce üretilen ve
hasat edilen, tamamen toprakta
yetişen, yoğun, güçlü kökleriyle yaşayan
canlı ve yemyeşil doğal bir halıdır.

gaia sod
TOUCH OF NATURE

eos sod
touch of nature

member TPI TURFGRASS PRODUCERS INTERNATIONAL ÜYESİDİR

Şehit Muhtar Cad. No:17 K:6 Taksim / İstanbul
Tel: 0212 235 59 53 - 54 Fax: 0212 250 32 09
www.turkcim.com turkcim@turkcim.com

edirne

2007-2 SAYI 21

8
Hıdrellez ve Kakava Coşkusu
Emre Sedef

10
Arama-Kurtarmada Umut Işığı
EDAK

12
Çarşılar Diyarı Edirne; Alipaşalı Olmak
Orhan Doğan

14
Ölümünün 29. Yılında M. İlhami Ertem
Mehmet Ağırgan

16
Okyanus Dalgalarına Yenilen
Cihan Pehlivanı Koca Yusuf
Zeki Kar

18
Osmanlı Mimarisinde
Ciddiyet ve Sadelik Örneği:
Sultan II. Bayezid Camii
Enver Şengül

20
Edirne Tabyaları
Yavuz Güner

22
Doğayla Bilek Güreşinin Tutulduğu Yer
Çeltik Tarlaları
Behiç Günalan

24
Saros Körfezi ve Dalış
Engin Gürfiliz

26
Selimiye Vakıf Müzesi

28
Tarihin ve Doğanın Koynunda
Bir Mücevher: Enez
Zeki Kar

EDİRNE İL ÖZEL İDARESİ
TARAFINDAN YAYIMLANMIŞTIR
İmtiyaz Sahibi:
Nusret Miroğlu, Edirne Valisi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Abdülkadir Yazıcı, Vali Yardımcısı
Yayın Yönetmeni: Hülya Özaydınlık
Editör: Zeki Kar
Basıldığı Yer: Pirintaş (0216) 365 32 70
Yapım: Konum Design: (0216) 455 98 97
Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Tel+Faks: (0284) 213 24 07

Edirne yeniden ilgi odağı oluyor...
Edirne is becoming a center of focus again...

Edirne, is becoming a center of focus again today as it used to be. It carries the power to shape the future of the region, with its humanitarian heritage of thousands of years from Odrisia of antiquity to historical accumulations of an Ottoman capital city ruling the entire world.

With its cultural heritage Edirne, facing to west for hundreds of years improves this power based on peace and with cooperation and friendliness. Meeting with neighbor country cities' administrators and local councils in light of these principles, cooperating on projects affecting the future of the people of this region are the first steps in creating a hopeful future.

Edirne becoming a center of attraction has accelerated with the achievements in economical dimension. Edirne, as a meeting point of Balkan waters and an agricultural city, will gain more power with attracting all entrepreneurs from the region with Organized Industrial Zone and environmentally friendly industrial investments.

The decision to declare Saros as a "tourist region" is one of the developments in improving the life standards of the people of the region and in making Edirne a focus of attention.

Our struggle to move Edirne into the future with a vision will gain strength with your involvement and support.

Edirne, tarihte olduğu gibi, bugün de yeniden bir ilgi odağı haline geliyor. Tarih öncesinden gelen insanlık mirası; İlkçağın Odrisia'sından, dünyaya hükmeden Osmanlı başkentine uzanan tarihsel birikimiyle, bulunduğu bölgenin geleceğine yön verme gücünü bağrında taşıyor...

Kültür mirasıyla, yüzyıllar öncesinden batıya yüzünü dönmüş Edirne, bu gücünü barışa dayalı olarak, yardımlaşma ve işbirliği anlayışıyla geliştiriyor. Komşu ülkelerin kentlerinin idarecileri ve yerel meclisleriyle bu ilkelerle bir araya gelmemiz; bölge insanının geleceğini etkileyecek projelerde buluşmamız, güvenli bir geleceğin umut veren adımları olmaktadır.

Edirne'nin cazibe merkezi haline gelmesi, ekonomi boyutunda elde ettiği kazanımlarla hızlanıyor. Uzun yıllar emek verilen Organize Sanayi Bölgesi'nin tüm bölgeden girişimcilerin ilgisini çekmesiyle, Balkan sularının buluşma yeri; tarım kenti Edirne, çevre dostu sanayi yatırımlarıyla da güç kazanacaktır.

Bölge insanının yaşam düzeyini yükseltecek olan, Saros'un 'turizm bölgesi' ilan edilmesi kararı da Edirne'yi ilgi odağı yapan gelişmelerden biridir.

İlgi odağı Edirne'nin, yarına etkili bir vizyonla yönelmesi için süren çabamız, katılım ve desteğinizle güç kazanacaktır...

Nusret Miroğlu
Edirne Valisi
Governor of Edirne

OKYANUS DALGALARINA YENİLEN CİHAN PEHLİVANI

KOCA YUSUF

Kuvveti, cesareti, dürüstlüğü ve elde ettiği başarılarla, adını güreş tarihimizin altın sayfalarına yazdırdı. Rakiplerinin sırtını mindere yapıştırdığı efsanevi güreşleri hala hafızalarda. Türk pehlivanlarının şöhretinin tüm dünyaya yayılmasına öncülük eden 'Müthiş Türk' lakaplı Şumnulu Koca Yusuf, altın çağında, Amerika'dan dönerken, talihsiz bir kaza sonucu hayata veda etti...

Yazı: Zeki Kar

Koca Yusuf, Deliorman'da, Şumnu'nun Karalı Köyü'nde 1859'da doğdu. Babası İsmail Ağa, aynı zamanda ilk ustasıydı. Güreşi, Pomak Osman'dan öğrendiğini söyleyen Yusuf, "Fakat bana yenilmenin acısını tattırmadı, ben bu acıyı daima rakiplerime tattırdım" der. Türk insanının, yüceltmek istediği kişiler için kullandığı 'koca' lakabı, ona ölümünden sonraki yıllarda verilir.

Koca Yusuf'un ailesi, 93 Harbi olarak bilinen 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda topraklarını terk etmez, baskı görür, acılar yaşar. Baba ocağını bırakıp gitmeyen Yusuf'un acımasız ve sert güreşmesinde, bu düşman istilasının cehennemi etkisi büyük olsa gerek. Ancak, rakiplerini yere seren Yusuf'un ünü, tüm Rumeli'de 'Kündeci Yusuf' olarak hızla yayılınca, her pehlivan gibi o da nasibini aramak için yollara düşer.

Elinde zembili köy köy, kasaba kasaba dolaşan Yusuf'un yolu bir gün Uzunköprü'ye varır. "Hemşerim nerden gelir, nereye gider, hangi 'boy'da kol bağlarsın?" diye soran çevresindekilere, "Niyetim 'baş'a soyunmaktır" der. Köylülerin, tam 27 yıl başpehlivanlığı kimseye bırakmayan Gaddar Kel Aliço'nun kıspet giyeceğini hatırlatması üzerine de "Ya kısmet" der... Bir süre sonra onun 'Kündeci Yusuf' olduğunu anlayan köylüler, gözü pekliğine hayran kalırlar ve sofralarına davet ederler.

Aliço efsanesine son verdi

Yusuf, Kırkpınar Başpehlivanlığı ünvanını tam 27 yıl taşımakta olan Plevneli Kel Aliço ile Uzunköprü'de güreşir. Aliço 55, Yusuf 20 yaşındadır. Bu randevu, Yusuf'u şöhrete kavuşturan güreşler içinde önemli bir basamak olur. Davullar vurulur, zurnalar çalar. Cazgırın salavatı meydanı inletir. Kısa bir güreşin ardından Yusuf, yağlı güreşin 27 yıllık efsanesine son vermeyi başarır.

Yusuf, döneminin büyük güreşçileri Rüstem'le, Hergeleci İbrahim'le, Çolak Mümin'le ve daha niceleriyle er meydanı Kırkpınar'da hafızalardan silinmeyen güreşler yapar. Güreşleri sert ve acımasızdır. Ama, Çardak güreşlerinde çayırda yeni yeni nasibini arayan Kurtdereli'yle güreşirken, "Ezdirmeyin bana bu delikanlıyı; o büyük bir pehlivan olacak" diyen de odur.

Güreş tarihimizin bir diğer büyük ismi Kurtdereli Mehmet, yıllar sonra onu şöyle anlatır: "Koca Yusuf, güreşte elini insanın omzuna koyduğu zaman, sanırsın ki bir hatal direği dayadılar. Hem de bu dayanan direği arkadan sanki bir lokomotif itiyor. Yusuf güreşlerini hep önde bitirdi, onun bir adım gerilediği görülmemiştir."

İsmail Habib Sevük ise Koca Yusuf'u, "İnsan denen yaratığı, Allah'ın en az hacimde, en çok kuvvet doldurduğu adam" diyerek tarif eder.

"Gökte yalnız bir güneş var; yerde de Yusuf..."

Zaferleriyle artan şöhretine rağmen para kazanamayan Yusuf, zor günler yaşadığı bir sırada, Fransız güreşçi ve gösteri organizatörü Doublier'in teklifini kabul ederek arkadaşları Filiz Nurullah, Kara Osman ve Eriklili Mehmet'le birlikte 1894'te Paris'e gider. Ancak, greko-romen güreşi bilmeyen Türk pehlivanlara, Doublier önce ders verir. Ayaklardan tutmanın yasak olduğu Avrupa güreşini öğretirken, kol kapma tekniğini gösteren Doublier'i kolundan tuttuğu gibi yere çarpan Yusuf, "Bizde öyle yalancıktan tutma yoktur, ya tutulur ya hiç tutulmaz; Yusuf işte böyle güreşir" der.

1895'te Paris'in ünlü eğlence mekanlarından Folies-Bergere ve Cirque D'Hiver'de seyircilerin heyecanla izlediği sayısız güreşler yapan Yusuf'un ünü Avrupa'da da hızla yayılır. Onun, Fransa ve Amerika'da devam eden güreş hayatının ayrıntılarını, 1912'de yayımlanan Paul Pons'un 'La Lutte (Güreş) kitabından öğreniyoruz.

Paul Pons'un anlatımıyla Paris'teki Yusuf

Yusuf hakkında, "Gülmeyen yüzü, sert bakışları ve sevimsiz konuşmalarıyla tıpkı bir zalime benziyor" diyen Paul Pons da dönemin güreşçilerindendir. Paris'te Yusuf'la da güreşen Pons, objektif gözlemleriyle kaleme aldığı kitabında, Yusuf'un Paris günlerini gerçekçi bir gözle anlatır.

Atıf Kahraman'ın 1989'da Kültür Bakanlığı Yayınları'ndan çıkan "Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi" adlı kitabında geniş bir biçimde yer verilen bu ayrıntıların satır başlarına kısaca bir göz atalım:

İlk güreşte, 90 kiloluk Bordeaux'lu Fenelon'la karşılaşır. Yusuf'a yenilen Fenelon, müsabakayı 'duvara çarpmış gibiydim' sözleriyle değerlendirir. Bir başka ünlü Fransız güreşçi Paul Fournier'in oyunları da Yusuf'a sökmez. Yusuf, Fransızların dillere destan, oyunbaz güreşçisi Sabes'i de art arda yapılan karşılaşmalarda yenmeyi başarır.

Paris'te Türk güreşçilerin ünü kısa sürede yayılır. Zaman zaman Türk güreşçilerle de karşılaşan Yusuf'a, her taraftan teklif yağar. Her karşılaşmada rakibini yere seren Yusuf, bir süre sonra karşısına çıkacak rakip bulamamaya başlar. Doublier, Yusuf'la güreşecek pehlivan bulunursa 1000 frank verme bahsine bile girer.

Yusuf Amerika'da

Paris'teki göz kamaştırıcı güreşlere rağmen, rakip bulmakta güçlük çeken ve hakkını alamadığını düşünerek organizatörlerle kavga eden Yusuf, Bulgaristan'a döner. 1897 yılı sonunda tekrar Paris'e dönen Yusuf, Amerikalı şampiyon Roober'in güreş daveti üzerine 1897 şubatında, New York'a gider. Mart ayında, 'Madison Square Garden'de binlerce seyirci önünde yapılan karşılaşma, rakibinin spor ahlakına sığmayan davranışları nedeniyle başlayamadan, Yusuf'un yenik sayılmasıyla biter.

Profesyonelliği ve dürüstlüğüyle, Amerikan kamuoyunun da hayranlığını kazanan Yusuf'un ünü, Amerika'nın çeşitli şehirlerinde çıktığı karşılaşmalarla giderek artar. Yusuf artık 'Müthiş Türk' diye anılmaktadır.

Atlas Okyanusu'na yenildi

Yaptığı karşılaşmalarda büyük paralar kazanan Yusuf, beş ayın sonunda memleketine dönmeye karar verir. Menajeri Brady'ye veda edip, 2 Temmuz 1898 Cumartesi günü, New York'tan Fransa'nın Le Havre Limanı'na gitmek üzere hareket eden La Bourgogne adlı gemiye biner.

Ancak, trajik bir son onu beklemektedir. 4 Temmuz 1898 Pazartesi sabahı, yoğun sis içinde seyreden La Bourgogne, İngiliz bandıralı Cromartyshire adlı küçük bir yelkenliyle çarpışır. 612 yolcu ve 201 mürettebatı bulunan gemi, kısa sürede okyanusun derinliklerine gömülür. Kazadan 60 yolcu ve 104 tayfa kurtulur. Yusuf da kaybolanlar arasındadır.

Dünyaya nam salan cihan pehlivanı Koca Yusuf, Atlas Okyanusu'nun dalgalarına yenilir. ■

Fotoğraf: Gürcan Öztürk